

γιέμ ἐπιφών. πολλὰχ. γιέμου Μέγαρ. γιέ Θάσ. Μακεδ. (Λαγκαδ. κ.ά.) Ρόδ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yem*, τὸ ὁποῖον τίθεται πρὸ τῶν ἐπιθέτων πρὸς δῆλωσιν ἐπιτάσεως.

1) Εὐρισκόμενον ἐμπροσθεν φράσεων δηλοῖ ἔννοιαν συγγενῇ πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ ὧ ἢ ἀλλοίμονον πολλὰχ.: *Γιέ 'ς τοῦ καημό σ', Ἀννούδα!* (ὦ, τί συμφορὰ πού σέ βρήκε!...) Θάσ. *Μοῦ 'πανε, σὰν πέθανε, γιέ, ὁ βουλιασμένος της ἄδρας, νὰ δὸν ξοβλιάσω, μὰ σὰ δὲ νὰ δοῦ 'λεγα ἡ ἔρμη* (βουλιασμένος = αὐτὸς πού βούλιαζε, πού πέθανε, ξοβλιάζω = λέγω τίς χάρες κάποιου, ἐδῶ μοιρολογῶ) Ἰθάκ. *Γιέ, δουλειές πού πάθαμε!* Ρόδ. *Γιέ, βουτίζ' σὰν τοῦ μπουμπάρου* (=κάνθαρο) Μακεδ. (Λαγκαδ.) *Γιέμ, γιέμ* (ἄχ, ἄχ) Στερελλ. (Κλών.) || Ἄσμ.

Γιέμ, κατάρα 'ς τ' ὄνομά του

καὶ σέ ὅλη τὴ γενιά του

Πελοπν. (Γαργαλ.) κ.ά. 2) Μόρ., τοῦλάχιστον, βεβαίως Μέγαρ.: *Κλάψε γιέμου, μὰ λυτήθου τὰ παιδιὰ σου* || Παροιμ. φρ. *Πίνι γιέμου, μὰ τσοῖτα τσ' ἀφηλά* (ἐπὶ ἀγνωμόνων). 3) Ἐπιρρηματ., ταχέως, δρομαίως Μέγαρ.: *Ἐτρωγε γιέμου. Πήγαινε γιέμου-γιέμου.*

γιλαντζίκι τό, ἐνιαχ. γιλαντζίκ-κιν Κύπρ. γιλαντζίξ' Θράκ. (Μάδυτ.) Προπ. (Μηχαν.) Ἰλαντζίκι Θράκ. Κωνπολ. —Λεξ. Περίδ. Βυζ. Ἰλαντζούχι Καππ. (Σινασσ.) κιλαντζίκ-κιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yilancik* = ἐρυσίπελας.

Ἐρυσίπελας ἔνθ' ἄν.: *Κόβκω τὸ γιλαντζίκ-κιν τζαὶ τὸ κιλαντζίκ-κιν ἀπὸ τὸδ-δοῦλον τοῦ Θεοῦ τάδε* (ἐξ ἐπὶ φδ.) Κύπρ. Συνών. ἀγαθὸ 3, ἀερικὸ 4ζ, ἀμελέτητο, ἀμπελοκλάδι 6, ἀνεμικὸ (βλ. ἀνεμικὸς Β1δ), ἀνεμοπύρι 1, ἀνεμοπύρωμα, ἀχαμνὸ, ἐρυσίπελας, μαγουλάς 2, ξορκισμένον, παραμαγουλά, πυρό, σουσουμιάδες, φώκι ο.

γιλγούνης ἐπίθ. ἀμάρτ. γιλγούντ'ς Πόντ. (Τραπ.) Θηλ. γιλγούναινα Πόντ. (Τραπ.) Οὐδ. γιλγούν' Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοπερσ. *yilgin* = περίτρομος.

Δειλός: *Πολλὰ γιλγούνης εἶσαι.*

γιλγούνικος ἐπίθ. ἀμάρτ. οὐδ. γιλγούν'κον Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ὑποθετ. οὐδ. γιλγούνικο τοῦ ἐπίθ. γιλγούνης ὑποχωρητ.

Γιλγούνης, τὸ ὅπ. βλ.

γιλντίξ τό, ἐνιαχ. γιλντίξι Θράκ. (Σουφλ.) γελντίξι Θράκ. (Σαρεκκλ.) γιλδίξι Θράκ. (Μυριόφ.) γιλδίξ λόγ. πολλὰχ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yildiz* = ἄστρον.

1) Τὸ φυτὸν Δαλία ἢ κοκκινωπὴ (*Dahlia coccinea*) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (*Compositae*). 2) Κύρ. ὄν. *Γιλδίξ* τὸ ἀνάκτορον τῶν σουλτάνων, καὶ μεταφ. μέγαρον αὐστηρᾶς ἀπομονώσεως λόγ. πολλὰχ.: *Τὸ 'κανε Γιλδίξ τὸ γραφεῖο του, δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ ἄνθρωπος Ἀθῆν.*

γιλντίξω Κύπρ. Προπ. (Ἀρτάκ.) γιλτίξω Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) Θράκ. (Μυριόφ. κ.ά.) Κύπρ.—Χ. Τζαπούρ., Πόλεμο Βαλκν., 3 γιλτίξου Λέσβ. Σάμ. γιλτίν-ρου Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yilmak* = φοβοῦμαι.

1) Φοβοῦμαι, δειλιῶ Θράκ. (Μυριόφ.) Κύπρ. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Σάμ.: *Τ' ἀμ-μάτιμ-μου 'ἐγ γιλντίξι 'πού ἔτσι πράματα* (δὲν φοβοῦμαι τοιαύτας ἀπειλὰς) Κύπρ. *Γίλτ'σι τοῦ μάτ' δουν* (ἐφοβήθη τὸ μάτι των, ἐφοβήθησαν) Λέσβ. β) Ἐνδίδω, ὑποχωρῶ, ἡττώμαι, ἀποκάμνω Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) Κύπρ. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Προπ. (Ἀρτάκ.) —Χ. Τζαπούρ., Πόλεμ. Βαλκν., 3: *Πρῶτα ἀνδιστάθην γκαλά, ἀμ-μὰ ὕστερα ἐγίλτισεν* Κύπρ. || Ἄσμ.

Ἐν' τζ' ὁ σουλτάνος κάμνοσος, εὐκολα 'ἐγ-γιλτίξι

Χ. Τζαπούρ., ἔνθ' ἄν. γ) Ἀπροσ., ἀποκάμνω Θράκ. (Μυριόφ.: *Μὲ γίλτ'σε* (ἐβαρύνθη, ἀπέκαμα). 2) Μετβ., ἐμβάλλω φόβον εἰς τινα, πτοῶ, φοβίζω Κύπρ. 3) Νικῶ εἰς πόλεμον, εἰς παιχιδίον Προπ. (Ἀρτάκ.): *Τὸν γιλντίσαμε σήμερα 'ς τὰ βολέρια* (εἰς τοὺς βόλους, τὴν ὁμώνυμον παιδιὰν τῶν παίδων). Συνών. *τ ρ ο μ ᾶ ζ ω.*

γιλντιρίμι τό, ἐνιαχ. γιλντιρίμ' Καππ. (Δίλ. Μισθ.) γιλντιρουόμ' Πόντ. (Λιβερ.) γιλτιρίμ' Πόντ. (Νικόπ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yildirim* = κεραυνός.

Κεραυνὸς ἔνθ' ἄν.: *Σκότωσε βόια πολλὰ 'ς τὸ χωριὸ τὸ γιλντιρίμ' Καππ. (Μισθ.) Γιλτιρίμὰ νὰ καί'νε σε!* Πόντ. (Νικόπ.) *Γιλτιρίμ' νὰ ρούζ' ἀπάν'σ'!* (νὰ ρούζ' = νὰ πέσῃ ἄρᾱ) αὐτόθ.

γίναμα τό, Πελοπν. (Ἀρεόπ. Γέρμ. Κάμπος Λακων. Λάγ. Μάν.) γέναμα Πελοπν. (Θουρ. Κάμπος Λακων. Καρδαμ. Λευκτρ. Μεσσην. Ξηροκ. Οἶν. Σαηδόν. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἄορ. *ἔγινα* τοῦ ρ. *γίνομαι*. Ὁ τύπ. *γέ-ναμα* ἐκ τοῦ *γένομαι*, τύπ. τοῦ *γίνομαι*.

Μονὰς μετρήσεως βάρους, συνήθως ἐλαιοκάρπου, ἰσοδυναμοῦσα μὲ τριακοσίας ὀκάδας ἔνθ' ἄν.: *Ἐκανα δέκα γενάματα ἐλιές Κάμπος Λακων. Πόσα γενάματα ἐλιές ἔκαμες φέτο;* Μεσσην. *Τὸ γέναμα ἔβγαζε ἐξῆδα ὀκάδες λάδι* Καρδαμ. *Εἶναι νοικοκύρης, κάνει πενήντα γενάματα λάδι* Λευκτρ. *Μάζεψα τέσσερα γενάματα ἐλιές σήμερα* Θουρ.

γίναμος ἐπίθ. Πελοπν. (Μεσσην.) γίναμος Κορσ. γε-ναμος Πελοπν. (Μάν. Συκέα Λακων. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γίναμώνω* ὑποχωρητ.

Ὁριμος, ἐπὶ καρπῶν ἔνθ' ἄν.: *Γεναμὴ ἐλιὰ Συκέα Λακων. Ἐνα κοφίνι φραγόσυνκα γίναμα Κορσ. Τὰ σταφύλια ἦτα γίναμα αὐτόθ. Ἐμαζώαμε τ'ς ἐλές τὸ μῆνα τοῦ Νοέβρη ὁδόμου ἦτανε οὐλές γίναμες* (ὁδόμου = τότε πού...) αὐτόθ.

γίναμώνω Πελοπν. (Δαιμον. Μάν. Συκέα Λακων.) γί-ναμώνω Κορσ. ἀγίναμώνω Κύθηρ. γεναμώνω Πελοπν. (Συκέα Λακων. κ.ά.) Πόντ.

Ἐκ τοῦ ἄορ. *ἔγινα* τοῦ ρ. *γίνομαι* κατ' ἀναλογ. πρὸς τὸ ρ. *δυναμώνω*.

Ὁριμάζω, ἐπὶ καρπῶν ἔνθ' ἄν.: *Γεγάμωσε τὸ σταφύλι Συκέα Λακων. Γινάμωσαν οἱ ἐλιές Δαιμον. Γίναμώνουν ἀργὰ τὰ σταφύλια καὶ τὰ σοῦκα Κορσ. Ἀκαλτεροῦμα νὰ γίναμώσουνε οἱ γ-ἐλές αὐτόθ. Τὰ σοῦκα ἀγίναμώσανε* Κύθηρ. Συνών. *γίνομαι, φτάνω, ψήνω, ὠριμάζω.*

γιναντινά ἐπίρρ., Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σουφλ. κ.ά.) Ἰων. (Βουρλ.) *ιναντινά* Κρήτ. *εναντινά* Κρήτ. *ιναντινά* Νάξ. (Ἀπόρων.) *ιναντινά* Θεσσ. *γιναντινά* Κρήτ. *γ'ναντινά* Μ. Ἀσία (Κυδων.) *γιναντινά* Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Τῆλ. Χίος κ.ά. *γ'νατ'νά* Θεσσ. Λέσβ. Μακεδ. (Βλάστ. κ.ά.) Σκόπ. *γιναντινά* Μ. Ἀσία (Κυδων.)

